

Việc rút yêu cầu khởi kiện được qui định trong Bộ luật Tố tụng dân sự 2015 (BLTTDS), những giai đoạn khác nhau có qui định cách thức rút đơn khác nhau và hồ sơ pháp lý cũng khác nhau, đó là: giai đoạn trước khi thụ lý vụ án, sau khi thụ lý vụ án, trong khi xét xử sơ thẩm, phúc thẩm. Cần chú ý:

- Giai đoạn trước khi thụ lý vụ án, được qui định tại điểm g, khoản 1 Điều 192 BLTTDS: "Người khởi kiện rút đơn khởi kiện.", thì Thẩm phán trả lại đơn khởi kiện. Nếu vậy, trước khi thụ lý vụ kiện mà người khởi kiện rút đơn thì được trả lại đơn và trong trường hợp này do Thẩm phán được phân công thực hiện.

- Giai đoạn sau khi Tòa án đã thụ lý vụ án, thì việc rút đơn khởi kiện của đương sự sẽ được Tòa án ra quyết định đình chỉ vụ án. Điểm c, khoản 1 Điều 217 BLTTDS: "Người khởi kiện rút toàn bộ đơn khởi kiện".

- Giai đoạn đang xét xử sơ thẩm thì BLTTDS qui định cách thức như: "Trường hợp có đương sự rút một phần hoặc toàn bộ yêu cầu của mình và việc rút yêu cầu của họ là tự nguyện thì Hội đồng xét xử chấp nhận và đình chỉ xét xử đối phần yêu cầu hoặc toàn bộ yêu cầu đương sự đã rút (khoản 2 Điều 244 BLTTDS).

- Giai đoạn trước khi mở phiên tòa phúc thẩm hoặc tại phiên tòa phúc thẩm thì khi nguyên đơn rút đơn khởi kiện, Hội đồng xét xử phải hỏi bị đơn và nếu u "bị đơn đồng ý thì Hội đồng xét xử ra quyết định hủy bỏ án sơ thẩm và đình chỉ giải quyết vụ án" (điểm b, khoản 1 Điều 299 BLTTDS). Trong trường hợp này, tại khoản 2 Điều 299 BLTTDS có qui định là "nguyên đơn có quyền khởi kiện lại vụ án" (theo thủ tục chung do BLTTDS quy định).

Như vậy, qua các trường hợp nêu trên, có thể thấy chủ thể hành vi "rút đơn khởi kiện", những giai đoạn khác nhau của vụ án thì BLTTDS cũng có qui định khác nhau cho từng trường hợp cụ thể.

Tuy nhiên, vấn đề chúng ta cần quan tâm là không phải lúc nào rút đơn khởi kiện cũng được khởi kiện lại, nếu muốn. Trong thực tế đã có nhiều trường hợp do không biết pháp luật nên đã rút đơn khởi kiện và sau đó mới luôn quyền khởi kiện. Bài này xin đề cập vấn đề rút đơn khởi kiện, hồ sơ của nó và những vướng mắc trong thực tiễn khi thực hiện quyền rút đơn khởi kiện. **Về hồ sơ pháp lý của rút đơn khởi kiện** Như đã đề cập trên, tùy theo giai đoạn mà Tòa án có thể ra những quyết định phù hợp khi rút đơn khởi kiện, cần chú ý: Khi chấp nhận thụ lý thì Tòa án trả lại đơn khởi kiện; sau khi thụ lý rồi thì Tòa án ra quyết định đình chỉ vụ án; khi vụ án đang được xét xử sơ thẩm, nếu rút một phần hay toàn bộ yêu cầu khởi kiện thì Tòa án đình chỉ một phần hay toàn bộ yêu cầu của đương sự; giai đoạn xét xử phúc thẩm thì Tòa án hủy bỏ án sơ thẩm và đình chỉ vụ án.

Vấn đề nội dung khởi kiện lại Vấn đề này được quy định tại Khoản 3, Điều 192 – BLTTDS như sau:

"3. Đương sự có quyền nộp đơn khởi kiện lại trong các trường hợp sau đây:

a) ...

b) Yêu cầu ly hôn, yêu cầu thay đổi nuôi con, thay đổi mức cấp dưỡng, mức bồi thường thiệt hại, yêu cầu thay đổi người quản lý tài sản, thay đổi người quản lý di sản, thay đổi người giám hộ hoặc vụ án đòi tài sản, đòi tài sản cho thuê, cho mượn, đòi nhà, đòi quyền sử dụng đất cho thuê, cho mượn, cho thuê nhà mà trước đó Tòa án chấp nhận yêu cầu mà theo quy định của pháp luật được quyền khởi kiện lại;

c) ... "

Như vậy, không phải mọi trường hợp rút đơn, Tòa án đình chỉ vụ án cũng được khởi kiện lại

mà chỉ có một số nội dung được qui định tại điểm b khoản 3 Điều 192 BLTTDS thì đương nhiên sẽ có quy định khởi kiện tại đây.

Đoạn nội dung đơn theo hướng quy định trên, tại Khoản 1, Điều 7 Nghị quyết 04/2017/NQ-HĐTP của Hội đồng thẩm phán TANDTC, có quy định như: "Người khởi kiện có quyền nộp đơn khởi kiện tại và án khi thu được một trong các trường hợp quy định tại

khoản 3 Điều 192, điểm c khoản 1 Điều 217

Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015 và các trường hợp khác mà pháp luật có quy định.

"

Như vậy, việc đương nhiên có quyền nộp đơn khởi kiện tại đây ngoài nội dung qui định tại khoản 3 Điều 192, còn có nội dung qui định tại điểm c khoản 1 Điều 217, đó là "người khởi kiện rút toàn bộ yêu cầu khởi kiện

". Do đó, nếu căn cứ vào quy định này thì trường hợp nguyên đơn rút một phần yêu cầu và phần rút này bị đình chỉ thì không được khởi kiện tại đây. Đây chính là điểm "vướng" trong BLTTDS đơn đưa ra sẽ thiêu thớt và khó áp dụng trong thực tế. Xin nêu ví dụ: Trong việc vi phạm hợp đồng cho thuê nhà, ngoài việc nguyên đơn kiện đòi tiền thuê nhà, họ còn đòi chi phí mà hai bên đã thỏa thuận để nguyên đơn bỏ ra sửa chữa nhà, nhưng do chủ nhà từ chối gian trong hợp đồng mà bị đơn từ chối chi trả hợp đồng. Khi xét xử sơ thẩm, nguyên đơn xin rút phần yêu cầu bị đơn trả lại một phần chi phí sửa chữa tài sản (nhà). Hội đồng xét xử căn cứ khoản 2 Điều 224 BLTTDS để đình chỉ phần rút yêu cầu. Tuy nhiên, nguyên đơn xin rút là do chủ nhà từ chối nên được chi phí sửa chữa nên rút được cũng cần chú ý sau đó kiện tại đây, chủ không phải rút vĩnh viễn. Trong trường hợp cụ thể này sau đó Tòa án không thể lý luận với lý do pháp luật qui định "người khởi kiện rút toàn bộ yêu cầu khởi kiện" thì mới được khởi kiện tại đây. Đây là điểm không hợp lý, gây thiệt hại quyền và lợi ích chính đáng của đương sự.

Nội dung vụ án đưa ra tranh:

Vụ án đương nhiên nộp đơn khởi kiện tại đây được qui định khác cách tại khoản 3 Điều 192 BLTTDS. Cách, qui định 4 nhóm hành vi như: người khởi kiện đang là hành vi tố tụng dân sự; xin ly hôn, xin thay đổi nuôi con, thay đổi mặt cấp dưỡng, bị thiêu thớt, xin thay đổi người quản lý tài sản, quản lý di sản, thay đổi người giám hộ, đòi lại tài sản, đòi tài sản cho thuê...; đã có để lại khởi kiện khởi kiện; các trường hợp khác. Như vậy có nhiều trường hợp dù đã rút yêu cầu, Tòa án đã đình chỉ, nhưng sau đó vẫn có quyền khởi kiện tại đây. Tuy nhiên, vụ án phải có thực, việc nộp đơn xin ra là ngoài nội dung được khởi kiện tại đây. Khoản 3 Điều 192 BLTTDS, Nghị quyết 04/2017 của HĐPTANDTC còn có qui định thêm trường hợp được khởi kiện tại đây là "người khởi kiện rút toàn bộ yêu cầu khởi kiện". Quy định này được hiểu là người khởi kiện khi không kiện lại nộp đơn khởi kiện đó đã rút toàn bộ yêu cầu khởi kiện, tức là nếu chỉ rút một phần yêu cầu thì không được khởi kiện tại đây (đơn vi phạm đã rút)! Theo tôi, đây là quy định bất hợp lý. Bởi thực tế có nhiều vụ án mà người khởi kiện chỉ rút một phần yêu cầu (do chủ nhà thuê bị đổ ý để chủ nhà nên cần có thời gian để bổ sung hoặc cần giám định lại sức khỏe .v.v...) để sau đó khởi kiện tại đây không phải rút để toàn bộ yêu cầu. Một khác, nếu người khởi kiện vì không muốn bị bắt buộc yêu cầu nào của mình mà buộc phải rút toàn bộ yêu cầu, trong đó có yêu cầu chủ nhà để chủ nhà bị thiệt hại chủ nhà, để sau đó được quyền khởi kiện tại đây án, thì đó cũng là một trường hợp nên cho việc bỏ qua quyền và lợi ích hợp pháp của họ trước Tòa án.

Thiệt nghĩ, Hội đồng Thẩm phán TANDTC nên xem xét nội dung trên để đưa ra chủ trương cho hợp lý, nhằm tránh trường hợp người khởi kiện buộc phải từ bỏ việc rút yêu cầu vì lý do trình bày khách quan mà không được kiện lại để bỏ qua quyền và lợi ích hợp pháp của mình./.

Lê H ng Vân